

Näin valmistaudut työsuojelutarkastukseen

Miksi tarkastamme työpaikkanne?

Työsuojeluviranomaisten tavoitteena on varmistaa, että työ Suomessa on terveellistä, turvallista ja reilua. Tämän vuoksi tarkastamme työpaikkoja ja tarjoamme neuvontaa sekä työnantajille että työntekijöille. Työsuojeluviranomaisten tehtävää hoitavat aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet.

Yleensä tarkastamme työpaikkoja ja aloja, joilla työsuojeluriskit ovat suurimmat. Keskitymme muun muassa turvallisuusriskeihin, kuormittumisen hallintaan ja työsuhteen vähimmäisehtoihin. Lisäksi pyrimme tarkastamaan kattavasti hyvin erilaisia työpaikkoja eri aloilta. Näin meillä pysyy hyvä tuntuma siihen, mitä työelämässä tapahtuu, ja pystymme jakamaan tietoa työpaikkojen hyvistä käytännöistä.

Tarkastus on muutakin kuin valvontaa

Tarkastuksella valvomme, että työsuojeluasiat on hoidettu lain vaatimalla tavalla. Tarkastus ei kuitenkaan ole pelkkää valvontaa, vaan sen tavoite on myös auttaa työpaikkaa kehittämään työsuojelutoimintaansa ja työolojaan. Käyntimme on tilaisuus vuoropuheluun työsuojelutarkastajan, työnantajan ja työntekijöiden välillä.

Tarkastuksella käsitellään myös asioita, joita työpaikan edustajat itse haluavat nostaa esille. Tarkastaja ei voi ratkaista asioita työpaikan puolesta, mutta hän osaa kertoa hyviä käytäntöjä ja neuvoa, mistä haasteisiin voi etsiä apua ja työkaluja.

Valmistaudu tarkastukseen asiakirjoilla ja omalla arvioinnilla

Ennen työsuojelutarkastusta työnantajan on tärkeää varmistaa, että tarkastusilmoituksessa ilmoitetut tarvittavat asiakirjat ovat tarkastuksen aikana helposti saatavilla. Näin tarkastusaikaa ei kulu tietojen etsimiseen.

Työnantajan muistilista

1. Etsi valmiiksi tarvittavat asiakirjat.
2. Arvioi jo ennen tarkastusta työpaikan työsuojelutoiminta.
3. Hae arvioinnin tueksi tietoa Tyosuojelu.fi-verkkopalvelusta.
4. Varmista, että työntekijöiden edustaja on tarkastuksella mukana.
5. Mieti, kenen muiden olisi hyvä osallistua tarkastukseen (henkilöstöasioista vastaava, työterveyshuolto).
6. Noudata tarkastuksella annettuja velvoitteita.
7. Seuraa ja kehitä työsuojelua jatkuvasti.

Yleensä tarkastuksella tulee olla saatavilla ainakin seuraavat asiakirjat:

- tapaturmavakuutus
- työsuojelun toimintaohjelma tai muu vastaava ohjelma
- työterveyshuoltosopimus ja työterveyshuollon työpaikkaselvitys
- vaarojen selvittämiseen ja arviointiin liittyvät asiakirjat
- työaikakirjanpito, josta ilmenee työntekijöittäin tehdyt työtunnit, kertyneet ylityötunnit edelliseltä ja kuluvalta vuodelta sekä mahdollisesti käytössä olevan liukuvan työajan saldokertymätiedot
- työsopimukset tai muutoin kirjallisesti työntekijöille annetut työnteon keskeiset ehdot.

Ennen tarkastusta on myös hyvä arvioida itse työpaikan työsuojelutoimintaa. Näin työpaikka saa tarkastuksesta suuremman hyödyn ja enemmän valmiuksia työsuojelutoimintansa kehittämiseen. Turvallisuusjohtamisen tilan arvioinnissa voi käyttää apuna esimerkiksi [Halmeri](#)-menetelmää.

Näin työsuojelutarkastus tehdään

Yleensä tarkastaja ottaa etukäteen yhteyttä työnantajaan tarkastuksen ajankohdan sopimiseksi. Valvonnan kannalta perustelluista syistä tarkastuksia tehdään myös ennakkoon ilmoittamatta. Tarkastuksella tarkastaja haluaa kuulla sekä työnantajan että työntekijöiden edustajia. Työnantaja voi pyytää tarkastukselle mukaan myös muita osallistujia – esimerkiksi työterveyshuollon läsnäolo on suositeltavaa.

Tarkastuksella tarkastaja havainnoi työolosuhteita keskustelun ja asiakirjojen perusteella sekä työpaikkakierroksella. Työolosuhteita voidaan arvioida myös erilaisilla mittareilla tai kyselyillä. Näiden tuloksista työpaikka saa yhteenvedon, josta selviävät myös vertailutiedot alan keskiarvoon. Tarkastuksen lopussa tarkastaja kertoo, minkälaiseksi arvioi työympäristön ja mitä mahdollisia lainsäädännön vastaisia puutteita on havainnut. Näistä tarkastaja antaa veloitteita, jotka kirjataan tarkastuskertomukseen. Vähäistä suurempien tai vakavien puutteiden korjaaminen jälkivalvotaan. Ns. koviin keinoihin kuten uhkasakkoihin joudumme turvautumaan vain, jos puutteita ei ohjauksesta huolimatta korjata.

Tarkastuksella käsiteltävät asiat

Tarkastuksella käsiteltävät asiat kerrotaan tarkastusilmoituksessa. Lähes kaikilla tarkastuksilla käsitellään tietyt työsuojelun perusasiat sekä alakohtaiset riskitekijät. Sen lisäksi teemme yksittäisiin asioihin suunnattua valvontaa, jolloin asialista voi olla tavallista suppeampi.

Niin sanotut työnantajan yleiset velvollisuudet käsitellään lähes kaikilla tarkastuksilla. Niiden selvittämiseksi tarkastaja esittää seuraavia kysymyksiä:

- Onko työnantajalla tapaturmavakuutus?
- Onko työpaikalla nimetty työsuojelupäällikkö?
- Onko työpaikalla valittu työsuojeluvaltuutettu?
- Onko työsuojeluvaltuutettu käynyt työsuojelun peruskoulutuksen tai vastaavan?
- Onko työsuojeluhenkilöstö ilmoitettu työsuojeluhenkilörekisteriin?
- Miten työpaikan työsuojelun yhteistoiminta on järjestetty?
- Onko työpaikalla työsuojelun toimintaohjelma tai muu vastaava ohjelma?
- Miten työntekijöiden perehdytys on järjestetty?

Pääsääntöisesti tarkastuksella valvotaan myös lakisääteistä työterveyshuoltoa sekä vaarojen selvittämistä ja arviointia. Tarkastaja kysyy muun muassa työpaikkaselvityksen toteuttamisesta sekä siitä, miten työnantaja on selvittänyt ja arvioinut työhön liittyvät vaara- ja kuormitustekijät. Tarkoituksena on varmistaa, että arvioinnissa on huomioitu työpaikan kaikki olosuhteet, mukaan lukien työn psykososiaaliset kuormitustekijät.

Lisäksi kaikilla tarkastuksilla varmistetaan, että työaikaa seurataan ja työnantaja on antanut työntekijöille työnteon keskeiset ehdot kirjallisesti.

Työsuojeluviranomaisten puhelinneuvonta palvelee työnantajia ja työntekijöitä

Työsuojeluviranomaisten puhelinneuvonta palvelee numerossa **0295 016 620** arkisin klo 9.00–15.00.

Numerosta sekä työnantajat että työntekijät voivat kysyä neuvoa seuraavissa asioissa:

- työsopimuksista, palkkauksesta, työajasta, vuosilomista ja muista työsuhteen ehtoihin liittyvistä kysymyksistä
- työpaikan työolosuhteiden parantamisesta ja työpaikan oman työsuojelutoiminnan kehittämistä
- työtilojen ja työmenetelmien sekä koneiden ja laitteiden turvallisuudesta
- psykososiaalista kuormituksesta, häirintää ja epäasiallista kohtelua sekä työsyrintää koskevista kysymyksistä
- tilaajan selvitysvelvollisuuksista, ulkomaalaisen työvoiman käytöstä ja rakennusalan työpaikkojen työolosuhteiden parantamisesta.

TIETOA TYÖSUOJELUSTA NETISTÄ

> [Apua työsuojelutyöhön löydät työsuojeluviranomaisten verkkopalvelusta \[www.tyosuojelu.fi\]\(http://www.tyosuojelu.fi\)](#)

> [Kerromme ajankohtaisista työsuojeluasioista myös sosiaalisessa mediassa: \[www.facebook.com/tyosuojeluhallinto\]\(https://www.facebook.com/tyosuojeluhallinto\) \[twitter.com/tervettatyota\]\(https://twitter.com/tervettatyota\)](#)